

Tijdtafel onzer vaderlandsche geschiedenis, ten dienste van scholen voor gewoon en uitgebreid lager onderwijs

<https://hdl.handle.net/1874/237204>

mm 14161

TIJDTAFEL

ONZER

VADERLANDSCHE GESCHIEDENIS ,

ten dienste van Scholen voor gewoon en uitgebreid
Lager Onderwijs.

TWEEDE DRUK.

TILBURG,

Stoomdrukkerij van het R. K. Jongensweeshuis.

AMSTERDAM, F. H. J. Bekker.

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

2945 515 5

*Grammiche tusschen de
vake
jaar 1810 109 139*

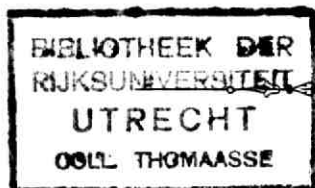
TIJDTAFEL

ONZER

VADERLANDSCHE GESCHIEDENIS,

ten dienste van Scholen voor gewoon en uitgebreid
Lager Onderwijs.

TWEEDE DRUK.

TILBURG,
Stoomdrukkerij van het R. K. Jongensweeshuis.
AMSTERDAM, F. H. J. Bekker.

IMPRIMATUR.

M. F. de Beer, *Sup.-Gen.*

ad hoc delegatus.

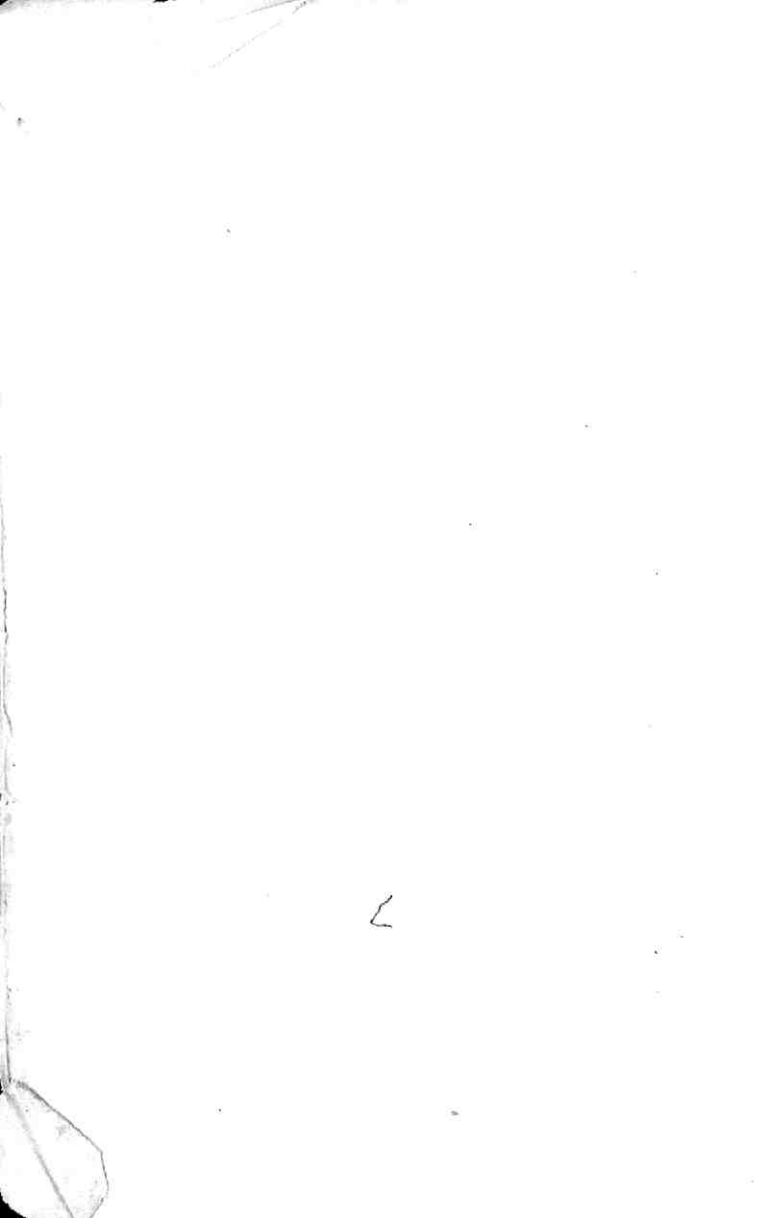
Datum Tilburgi, 30 Julii 1898.

**Volgens Art. 25 der wet van 28 Juni 1881
(Staatsblad n° 124) is het eigendom gewaarborgd.**

VOORBERICHT.

Met het oog op een « Chronologisch Overzicht onzer Geschiedenis met Aanteekeningen », waarvan reeds een tweede druk verschenen is, hebben wij gemeend het vroegere *Chronologisch Overzicht van de geschiedenis der Nederlanden* zoo te moeten wijzigen, dat het beter aan zijn doel als tijdtabel zou beantwoorden. Het Overzicht gaf inderdaad te veel voor de gewone Lagere School; daarom hebben wij de aanteekeningen wegge-
laten en hier en daar eenige verbeteringen aangebracht.

Verder zijn de meer gewichtige feiten in grootere letter gedrukt. Naar ons inzien zijn deze voldoende voor de gewone Lagere School; terwijl die in kleinere letter kunnen dienen bij het U. L. O.

TIJDTAFEL

ONZER

Vaderlandsche Geschiedenis.

EERSTE TIJDVAK.

Van de komst der eerste bewoners tot het begin der grafelijke regeering, 280 v. Chr. — 922 n. Chr.

J. v. Chr.

± 280. De Kelten en Kimbren, eerste bewoners van ons land. (Hunebedden = reuzengraven.)

± 130. Kimbrische vloed. De Kimbren verhuizen naar zuidelijker landen. De Teutonen vereenigen zich met hen.

± 100. Komst der Friezen en Batavieren in ons land.

54. Julius Cesar onderwerpt Gallië. De Batavieren zenden een gezantschap, onder Kattenwald, en sluiten een verbond met de Romeinen.

10. Drusus, schoonzoon van keizer Augustus, onderwerpt de Friezen. Doesburg gesticht; de Drusus-gracht gegraven.

J. n. Chr.

9. Varus, landvoogd der Romeinen, wordt in het Teutoburgerwoud door den aanvoerder der Cherusken, Herman of Arminius, geslagen.

16. Germanicus, Drusus' zoon, overwint de Cherusken, Marsen en Katten, Cariovaldo, bondgenoot der Romeinen, sneuvelt aan het hoofd van zijne Bataafsche hulpbende.

28. Olennius verdrukt de Friezen. Dezen staan op en verslaan hem en Apronius, landvoogd in Neder-Germanië, in het Baduhenna-woud.
47. Corbulo, Romeinsch landvoogd, bedwingt de Friezen. Hij sticht Groningen en laat de Lek graven.
69. Claudius Civilis zet de Batavieren tot opstand aan. Brinio, hoofd der Kaninefaten, zijn bondgenoot.
70. Verovering van Castra-Vetera.
71. Cerealis onderwerpt de Batavieren.
86. De Batavieren helpen de Romeinen, onder Agricola, eene volkomen overwinning op de Britten bevechten.
120. De Batavieren volgen keizer Hadrianus naar het Oosten.
260. De Franken beginnen hunne invallen in het eiland der Batavieren.
400. Groote volksverhuizing. Hunnen, Gothen, Wandalen, Franken, Bourgondiërs, Anglen en Saksers.
450. Friezen, Anglen en Saksers verhuizen naar Engeland.
481. Clovis begint zijne regeering. Hij behaalt vele overwinningen en bekeert zich later tot het Christendom. (496. Slag bij Tolbiac.)
511. Dood van Clovis.
- 600—800. Invoering van het Christendom.
622. Dagobert I, koning van Austrasië. Pepijn van Landen, hofmeier.
630. Dagobert I sticht de eerste Christenkerk te Utrecht.
695. De H. Willibrordus, eerste Aartsbisschop van

Utrecht. De hofmeiers : Pepijn van Herstal, Karel Martel en Pepijn de Korte beschermen de Geloofsverkondigers tegen de Friezen.

718. Dood van Radboud I, koning der Friezen.

752. Pepijn de Korte wordt koning der Franken.

755. De H. Bonifacius door de Friezen te Dokkum vermoord.

768—814. Regeering van Karel den Grooten.

771. Begin der oorlogen tegen de Friezen en Saksers.

800. Karel de Groote te Rome keizer gekroond.

804. Friezen en Saksers onderworpen. Radboud II. Wittekind.

810—1010. Invallen der Noormannen.

814. Lodewijk de Vrome volgt Karel den Grooten op.

834. Wijk bij Duurstede, Utrecht, Tiel en Antwerpen door de Noormannen verwoest.

843. Verdrag van Verdun tusschen de zonen van Lodewijk den Vromen. Frankrijk, Duitschland en het Middenrijk, (later Lotharingen.)

875. Erfelijkheid der groote leenen onder Karel den Kalen.

881. Nieuwe inval der Noormannen onder Siegfried en Godfried. Haslou (Elsloo.) Karel de Dikke.

891. Geweldige nederlaag der Noormannen bij Leuven door Arnulf, koning van Duitschland.

900. Uitbreiding van het Leenstelsel.

TWEEDE TIJDVAK.

Van de grafelijke regeering tot de afzwering van
Filips II, 922 — 1581.

Hollandsche Huis. 922 — 1299.

Dirk I. . .	922 — 939.	Dirk VI. . .	1122 — 1157.
Dirk II. . .	939 — 989.	Floris III. . .	1157 — 1190.
Arnoud. . .	989 — 993.	Dirk VII. . .	1190 — 1203.
Dirk III. . .	993 — 1039.	Willem I. . .	1203 — 1222.
Dirk IV. . .	1039 — 1049.	Floris IV. . .	1222 — 1235.
Floris I. . .	1049 — 1061.	Willem II. . .	1235 — 1256.
Dirk V. . .	1061 — 1091.	Floris V. . .	1256 — 1296.
Floris II. . .	1091 — 1122.	Jan I. . .	1296 — 1299.

- 922.** Dirk I door Karel den Eenvoudigen te Bladel met het graafschap Holland begiftigd. Abdij van Egmond.
- 985.** Begin van den oorlog tusschen Holland en West-Friesland.
- 993.** Arnoud sneuvelt bij Winkel in een tocht tegen de West-Friezen.
- 1015.** Dordrecht gesticht door Dirk III. Tol op de Merwe. Oorlog met Utrecht. Godfried II van Lotharingen door den Duitschen keizer gezonden.
- 1043.** Begin van den oorlog tusschen Holland en Vlaanderen.
- 1049.** Dirk IV te Dordrecht door een Keulenaar vermoord.
- 1061.** Overwinning van Floris I bij Neder-Hemert. Hij wordt door Herman van Kuik vermoord. Minderjarigheid van Dirk V. Godfried de Bultenaar. Robert de Fries.

1072. Delft gesticht door Godfried den Bultenaar. Deze wordt in 1076 vermoord.
1077. Dirk V neemt den titel aan van graaf van Holland.
1096. — 1291. Kruistochten.
1099. Gerhard I, graaf van Gelder.
1132. Dirk VI in oorlog met West-Friesland en Utrecht. Bisschop Heribertus.
1157. Floris III. Tol te Geervliet. Oorlog met Vlaanderen.
1170. Groote watervloed in Holland en Friesland.
1189. Floris III volgt Frederik Barbarossa op zijn kruistocht.
1190. Hij sterft te Antiochië aan de pest.
1195. Dirk VII slaat de Vlamingen, en zijne gemalin, Aleid van Kleef, overwint de West-Friezen.
1203. Dirk VII en Otto van Gelder in oorlog met Brabant en Utrecht. Hendrik I neemt Dirk en Otto gevangen. Holland leenroerig van Brabant.
1219. Willem I. Zijn kruistocht. Slag bij Alcazar in Portugal. Inneming van Damiate.
1220. Opkomst van den burgerstand.
1234. Floris IV neemt deel aan den kruistocht tegen de Stadingers.
1235. Hij komt te Corbië in een steekspel om het leven.
1247. Willem II, Roomsche Koning.
1256. Hij sneuvelt in een tocht tegen de West-Friezen.
1277. Verschrikkelijke watervloed. Het stadje Torym en 33 dorpen vergaan. De Dollart.
1285. De landtaal in staatsstukken ingevoerd.
1287. Floris V eindigt den West-Frieschen oorlog.
1288. Slag bij Woeringen. Floris V ondersteunt Jan I, hertog van Brabant, tegen Reinoud I, graaf van Gelder. Limburg met Brabant vereenigd.

1296. Dood van Floris V. Dirk van Kuik, Gijsbrecht van Amstel, Gerard van Velzen en Herman van Woerden. — Zijn zoon, Jan I, volgt hem op. Wolfert van Borselen.
1299. Jan I sterft kinderloos. Vereeniging van Holland en Zeeland met Henegouwen onder Jan II.

Huis van Henegouwen. 1299 — 1354.

- Jan II. . . 1299 — 1304. | Willem IV. 1337 — 1345.
 Willem III. 1304 — 1337. | Margaretha. 1345 — 1354.
1300. Amsterdam krijgt stedelijke rechten.
1302. Sporenslag bij Kortrijk. De Franschen door de Vlamingen overwonnen.
1304. De Vlamingen dringen in Holland. Zij worden bij het Manpad door Witte van Haemstede verslagen.
1315. Verschrikkelijke hongersnood en pest.
1323. Einde der oorlogen tusschen Holland en Vlaanderen. Zeeland geheel aan Holland.
1339. Gelderland tot een hertogdom verheven door keizer Lodewijk van Beieren onder Reinoud II.
1345. Willem IV sneuvelt te Warns bij Stavoren.
- 1350—1492. Twisten tusschen adel en burgerstand.
1351. Slag bij Zwartewaal. Het eerste gebruik van buskruit en vuurwapenen in ons land.
1354. Margaretha verzoent zich met haar zoon Willem V.

Huis van Beieren. 1354 — 1433.

- Willem V. 1354 — 1389. | Willem VI. 1404 — 1417.
 Albrecht. 1389 — 1404. | Jacoba. 1417 — 1433.

- 1360. Het haringkaken door Willem Beukelsz. van Bier-
vliet uitgevonden, en in 1397 verbeterd.
- 1370. Gerardus Magnus sticht de Broeders des Gemeen-
nen Levens.
- 1396. Albrecht beoorloogt de Friezen.
- 1407. Willem VI voert oorlog met Jan van Arkel.
- 1416. Eerste groot haringnet te Hoorn gebreid.
- 1417. Willem VI sterft. Jacoba volgt hem op.
- 1420. Jan van Beieren, Jacoba's oom, ruwaard
van Holland.
- 1421. St. Elisabeths-vloed. De Biesbosch ontstaan.
- 1423. Uitvinding der boekdrukkunst. Laurens
Jansz. Koster.
- 1428. Verdrag van Delft. Filips de Goede, ruwaard
van Holland, Zeeland, Henegouwen en Friesland.
- 1433. Jacoba geeft hare rechten aan Filips over.

Huis van Bourgondië. 1433 — 1482.

Filips I, de Goede.
1433 — 1467.

Karel I, de Stoute.
1467 — 1477.

Maria... 1477 — 1482.

- 1437. Bloeiende handel. Macht ter zee. Strijd met de
Oosterlingen. Hanse of Hansa.
- 1464. Eerste vergadering der Algemeene Staten te Brugge.
- 1465. Ontaard gedrag van Adolf van Gelder. Arn-
noud.
- 1473. Karel de Stoute bemachtigt Gelder en Zut-
fen. Hij poogt zich tot koning van Bour-
gondië te verheffen. Lodewijk XI.
- 1476. Karel de Stoute wordt door de Zwitsers bij Gran-
son en Mürten verslagen.
- 1477. Hij sneuvelt bij de bestorming van Nancy.

1477. Maria van Bourgondië. Lodewijk XI maakt zich van Bourgondië meester. Groot Privilegie. Huwelijk van Maria met Maximiliaan van Oostenrijk.

+ *Huis van Oostenrijk.* 1482 — 1581.

Filips II, de Schoone.

1482 — 1506.

Karel II, de Vijfde.

1506 — 1555.

Filips III, de Tweede.

1555 — 1581.

1482. Maria van Bourgondië sterft. Maximiliaan, voogd over Filips den Schoonen. Jan van Schaffelaar.

1488. Jonker Fransen-oorlog. Rotterdam verrast.

1492. Albrecht van Saksen bedwingt het Kaas- en Broodvolk. Hij maakt een einde aan den strijd van Hoekschen en Kabeljauwschen, — en van Schieringers en Vetkoopers.

+ 1493. Filips de Schoone aanvaardt de regeering. Maximiliaan, keizer van Duitschland.

1496. Filips huwt met Joanna van Arragon.

1500. Karel V te Gent geboren.

1504. Filips de Schoone wordt koning van Spanje.

1506. Hij sterft te Burgos. Karel V onder voogdij van Maximiliaan.

1515. Karel V, heer der Nederlanden.

1516. Karel V, koning van Spanje.

1519. Karel V, keizer van Duitschland.

1522. Paus Adrianus VI.

1543. Karel V vereenigt al de Nederlandsche gewesten onder één bestuur. Bourgondische cirkel.

1555. Afstand van Karel V. Filips II.

1558. Dood van Karel V.

1559. Filips II sluit met Frankrijk den vrede van Cateau-Cambrésis. Hij stelt zijne zuster, Margaretha van Parma, tot landvoogdes aan en vertrekt naar Spanje.
1565. Verbond der edelen. Compromis. Marnix van St. Aldegonde. Hendrik van Brederode. Lodewijk van Nassau.
1566. Smeekschrift der edelen. Geuzen. Beeldenstorm.
1567. Alva in de Nederlanden. Oranje en vele anderen slachten. Raad van Beroerten.
1568. Begin van den tachtigjarigen oorlog. Slag van Heiligerlee. Adolf van Nassau en Aremberg sneuvelen. Egmond en Hoorn te Brussel onthoofd. Alva verslaat Lodewijk van Nassau bij Jemgum.
1569. Belasting van den tienden, twintigsten en honderdsten penning.
1570. Allerheiligenvloed. Herman de Ruyter bemachtigt Loevenstein.
1572. De Watergeuzen veroveren Den Briel. Lumey. Vele steden vallen van Spanje af. Lodewijk van Nassau verovert Bergen, in Henegouwen.
1572. De Martelaren van Gorkum in Den Briel ter dood gebracht. Alva herneemt Bergen. Zutphen, Naarden en Haarlem door Don Frederik de Toledo heroverd.
1573. Beleg en ontzet van Alkmaar. Slag op de Zuyderzee. Bossu gevangen genomen. Alva vertrekt. Requesens volgt hem op.
1574. Inname van Middelburg. Beleg van Leiden. Slag op de Mookerheide. D'Avila. Lodewijk en Hendrik van Nassau komen

om. Leiden opnieuw belegerd en ontzet.
Valdez.

1576. Requesens sterft. Spaansche Furie te Antwerpen.
Pacifcatie van Gent.

1577. Don Juan, landvoogd. Eeuwig edict.

1578. Amsterdam verlaat de Spaansche zijde. Slag
bij Gembloux. Parma. Dood van Don Juan.

1579. Unie van Utrecht. Jan van Nassau. Ver-
drag van Atrecht. Parma veroverd Maas-
tricht en Den Bosch.

1580. Banvonniss tegen Oranje. Zijn Verdedigingsge-
schrift. (Apologie.)

1581. Afzwering van Filips. Anjou. Matthias
van Oostenrijk vertrekt.

DERDE TIJDVAK.

Van de afzwering van Filips II tot de Fransche
overheersching, 1581 — 1795.

STADHOUDERS

van *Holland, Zeeland, enz.:*

Maurits. . . . 1585-1625.

Frederik Hendrik 1625-1647.

Willem II. . . . 1647-1650.

Eerste stadhou-

derloos bestuur. 1650-1672.

Willem III. . . . 1672-1702.

Tweede stadhou-

derloos bestuur. 1702-1747.

van *Friesland, (Groningen
en Drente):*

Willem Lodewijk 1584-1620.

Ernst Casimir. . 1620-1632.

Hendrik Casimir I 1632-1640.

Willem Frederik 1640-1664.

Hend. Casimir II 1664-1696.

Joh. Willem Friso 1696-1711.

Willem Karel

Hendrik Friso 1711-1747.

Erfstadhouders van alle gewesten :

- Willem IV (Willem Karel Hendrik Friso). 1747-1751.
 Willem V. 1751-1795.
1583. Fransche Furie te Antwerpen. Oranje wordt de grafelijkheid over Holland en Zeeland opgedragen.†
1584. Willem I te Delft door Balthazar Gerards vermoord. Parma's veroveringen.
1585. Antwerpen door Parma ingenomen. Scheiding van Noord- en Zuid-Nederland.
1585. Leicester in de Nederlanden. Oldenbarnevelt, 's lands advocaat. Maurits, stadhouder van Holland en Zeeland, kapitein-generaal, admiraal.
1587. Leicester vertrekt.
1588. Inrichting der Staats-Stadhouderlijke regeering.
1588. Onoverwinnelijke vloot. Medina-Sidonia. Howard.
1590. Maurits, stadhouder van 5 gewesten. Verassing van Breda. Héraugière. Zacharias Janssen vindt te Middelburg de verrekijkers uit.
1591. Maurits bemachtigt Zutphen, Deventer, Delfzijl, Hulst en Nijmegen.
1592. Dood van Parma. Steenwijk en Koevorden veroverd. Eerste houtzaagmolen door Cornelis Cornelisz te Uitgeest gebouwd.
1594. Groningen met de Unie vereenigd. Linschoten vaart naar het Noorden.
1595. De Keyser en Houtman vinden den weg naar de Oost.

1596. Cadix vernield door Engelschen en Nederlanders. Overwintering van Heemskerk en Barendsz. op Nova-Zembla. Albertus van Oostenrijk, landvoogd. Verbond met Frankrijk en Engeland.
1597. Maurits wint den slag bij Turnhout. Varax.
1598. De Nederlanden aan Albertus en Isabella afgestaan. Mendoza. Dood van Filips II. Eerste reis om de wereld. Olivier van Noort.
1600. Slag bij Nieuwpoort. Mendoza gevangen genomen. De mikroskoop door Lippershey uitgevonden.
- 1601—1604. Beleg van Ostende. Spinola.
1602. Oprichting der O. I. Compagnie. Oldenbarnevelt.
1606. Veldtocht van Spinola. Reinier Klaassens sneuvelt.
1607. Jacob van Heemskerk overwint de Spaansche vloot bij Gibraltar en sterft den heldendood.
1609. Het twaalfjarig bestand te Antwerpen gesloten.
1610. Begin der godsdiensttwisten. Remonstranten (Arminius) en Contra-Remonstranten (Gomarus.)
1617. Eerste scherpe resolutie. Waardgelders.
1618. Tweede scherpe resolutie. De waardgelders afgedankt. Oldenbarnevelt, Hoogerbeets, Ledenberg en Hugo de Groot gevangen genomen. Synode van Dordrecht.
1619. Dood van Oldenbarnevelt Jan Pietersz. Koen sticht Batavia.
1621. Einde van het twaalfjarig Bestand. W. I. Compagnie. Dood van Albertus. De thermometer uitgevonden door Drebbel te Alkmaar.

- 1625. Dood van Maurits. Frederik Hendrik. Spina verovert Breda.
- 1627. Frederik Hendrik bemachtigt Groenloo.
- 1628. Piet Hein neemt de Spaansche Zilvervloot.
- 1629. Verovering van Den Bosch door Frederik Hendrik. Piet Hein sneuvelt tegen de Duinkerker kapers.
- 1632. Roemrijke veldtocht langs de Maas. Maastricht valt in de macht van Frederik Hendrik.
- 1633. Dood van Isabella. De Zuidelijke Nederlanden weder aan Spanje. De Infant Ferdinand door Filips IV als landvoogd aangesteld.
- 1635. Verbond met Frankrijk.
- 1637. Frederik Hendrik verovert Breda. Dwaze tulpenhandel.
- 1639. M. H. Tromp slaat de Spanjaarden bij Duins.
- 1645. Met de verovering van Hulst komt Zeeuwsch-Vlaanderen aan de Republiek.
- 1647. Dood van Frederik Hendrik. Willem II.
- 1648. Munstersche vrede.
- 1650. Binnenlandsche twisten. Jacob de Witt. Loevensteinsche factie. Mislukte aanslag op Amsterdam. Dood van Willem II.
- 1657—1672. Eerste stadhouderlooze regeering.
- 1651. Groote vergadering in Den Haag. Jacob Cats. De Navigatie-acte door Cromwell uitgevaardigd.
- 1652. Eerste Engelsche oorlog. M. H. Tromp. Witte Cornelisz. de Witt. Jan en Cornelis Evertsen. M. A. de Ruyter. Slag bij Plymouth.
- 1653. Driedaagsche zeeslag tusschen Tromp en Blake. Jan van Galen sneuvelt bij Livorno, Tromp bij Ter Heyde. Jan de Witt, raadpensionaris.

1654. Vrede te Westminster. Acte van Seclusie. Onze laatste bezittingen in Brazilië gaan verloren.
1656. Oorlog tusschen Zweden en Denemarken. Wassenaar van Obdam.
1657. Christiaan Huygens past den slinger op de uurwerken toe.
1658. Wassenaar verslaat Wrangel bij Kroonenburg.
1659. De Ruyter landt op Funen. Nyborg veroverd.
1660. Vrede van Kopenhagen. De Sont blijft vrij.
1661. Vrede van Olinda, bekrachtigd door dien van Den Haag. De Nederlanders staan aan Portugal hunne aanspraken op Brazilië af voor 8 millioen gulden.
1662. Jan de Witt sluit een verbond met Lodewijk XIV en Karel II.
1664. De Engelschen bemachtigen onze koloniën op de westkust van Afrika, en Nieuw-Nederland in Noord-Amerika. De Ruyter herovert de eerste.
1665. Tweede Engelsche oorlog. Slag bij Lowesthoff. Wassenaars schip vliegt in de lucht. Christoffel Bernard van Galen, bisschop van Munster, bondgenoot der Engelschen.
1666. Vierdaagsche zeeslag bij Foreland. Tweedaagsche bij Duinkerken. De Ruyters roemrijke terugtocht.
1667. Tocht naar Chattam. Vrede van Breda. Nieuw-Nederland verruild tegen Suriname. Eeuwig edict. Straatlantaarns en slangbrandspuiten ingevoerd door J. v. d. Heyden.
1668. Drievoudig verbond (Triple-alliantie) tusschen de Republiek, Engeland en Zweden. Lodewijk XIV tot den vrede van Aken gedwongen.
1672. Frankrijk, Engeland, Munster en Keulen beoorlogen onzen Staat. Slag bij Solebay.

Willem III, stadhouder. Moord der De Witten.

- 1673. De Ruyter slaat de Engelsch-Fransche vloot bij Schooneveld en Kijkduin. Verrassing van Bonn.
- 1674. Vrede te Westminster met Engeland. Munster en Keulen insgelijks tot den vrede gedwongen.
- 1676. Strijd bij Stromboli. De Ruyter sneuvelt bij Syracuse.
- 1678. Vrede te Nijmegen met Frankrijk. Slag bij St. Denys.
- ~~1686. Verbond van Augsburg tegen Lodewijk XIV.~~
- 1688. Willem III verjaagt zijn schoonvader, Jacobus II, van den Engelschen troon. Lodewijk XIV verklaart Engeland en de Republiek den oorlog.
- 1689. Het Weener-verbond vereenigt keizer Leopold, Brandenburg, Hannover enz., Zweden, de Republiek, Engeland, Spanje en Savoye tegen Frankrijk.
- 1690. Slag bij Fleurus. Zeeslag bij Bevesier.
- 1691. De scheepskameelen uitgevonden door Bakker te Amsterdam.
- 1692. De Fransche vloot bij kaap La Hogue vernietigd. Slag bij Steenkerken.
- 1693. De Franschen overwinnen bij Landen en Neerwinden.
- 1697. Vrede van Rijswijk. Willem III als koning van Engeland erkend. Czaar Peter I bezoekt ons land.
- 1698. Spanje bij een geheim tractaat verdeeld.
- 1700. Tweede verdeeling. Het testament van Karel II wijst de geheele Spaansche monarchie toe aan Filips, kleinzoon van Lodewijk XIV.

- 1701. Haagsch verbond tusschen keizer Leopold I, Engeland, de Republiek, Portugal, Pruisen en de overige Duitsche vorsten, tegen Frankrijk en Spanje.
- 1702. Willem III sterft. Spaansche successie-oorlog.
- 1702—1747. Tweede stadhouderloos bestuur. Heinsius, raadpensionaris. (1689—1720.)
- 1704. De Hollanders en Engelschen veroveren Gibraltar. Slag bij Hochstädt.
- 1706. Slag bij Ramillies en Turijn.
- 1708. Overwinning bij Oudenaarde. Rijssel veroverd.
- 1709. Bloedige slag bij Malplaquet. Boufflers. Jan Willem Friso.
- 1711. Jan Willem Friso verdrinkt bij Moerdijk.
- 1713. Vrede van Utrecht.
- 1714. De Spaansche Nederlanden aan Oostenrijk.
- 1715. Barrière-tractaat te Antwerpen gesloten. Venloo en eenige andere plaatsen in Opper-Gelder komen aan de Republiek.
- 1716. Buitengewone vergadering der Algemeene Staten.
- 1722. Karel VI richt eene O. I. Compagnie op te Ostende.
- 1726. Schandelijk verdrag met den Dey van Algiers.
- 1731. Karel VI heft de Compagnie op. De Staten waarborgen de Pragmatieke Sanctie.
- 1740. Oostenrijksche successie-oorlog. De Staten zenden hulp aan Maria Theresia.
- 1747. De Franschen veroveren Bergen op Zoom. Cronström. Willem Karel Hendrik Friso (Willem IV) erfstadhouder der 7 Gewesten.
- 1748. Vrede van Aken.
- 1751. Dood van Willem IV. Willem V onder voogdij zijner moeder, Anna van Engeland. De hertog van Brunswijk-Wolfenbützel.

- 1759. Dood van Anna. Brunswijk-Wolfenbittel, voogd.
- 1766. Willem V, stadhouder. Acte van Consulentschap.
- 1780. De Amsterdamsche kooplieden sluiten een handelsverdrag met de Vereenigde Staten. Derde Engelsche oorlog.
- 1781. Slag bij Doggersbank. J. A. Zoutman. Parker.
- 1784. Vrede van Parijs. Verlies van Negapatnam.
- 1785. Geschillen met Jozef II bijgelegd te Fontainebleau.
- 1787. De prinses bij de Goejanverwelle-sluis tegengehouden. Inval der Pruisen. Willem V in zijne waardigheid hersteld.
- 1788. Acte van Garantie. Het stadhouderschap door alle gewesten een deel der Unie verklaard.
- 1791. De West-Indische Compagnie vernietigd.
- 1793. De Franschen verklaren den oorlog aan onzen stadhouder en aan den koning van Engeland. Dumouriez. Daendels.
- 1795. De Franschen, onder Pichegru en Daendels, in Holland. Willem V wijkt naar Engeland.

VIERDE TIJDVAK.

Van de Fransche overheersching tot de stichting van het koninkrijk der Nederlanden, 1795 — 1813.

- 1795. Haagsch verdrag. Bataafsche Republiek. Oorlog met Engeland.
- 1796. De vice-admiraal Lucas geeft zich over. Het Kaapland aan de Engelschen.
- 1797. De Winter bij Kamperduin geslagen en gevangen genomen.
- 1798. De Oost-Indische Compagnie opgeheven. Eerste Staatsregeling. (Grondwet.)

- 1799. Engelschen en Russen landen in Noord-Holland.
- 1801. Tweede Staatsregeling. Van onze koloniën blijft alleen Java over.
- 1802. Vrede van Amiëns. Wij herkrijgen onze bezittingen, behalve Ceylon.
- 1803. Hernieuwing van den oorlog met Engeland. Langzamerhand gaan onze koloniën weer verloren.
- 1805. Derde Staatsregeling. R. J. Schimmelpenninck, raadpensionaris. Wet op het lager onderwijs. (1806.)
- 1806. Holland, een koninkrijk, onder Lodewijk Napoleon. Vierde Staatsregeling. Continentaal-stelsel.
- 1807. Vlissingen aan Frankrijk. Oost-Friesland en Jever aan Holland. Het springen van een kruitschip te Leiden. Daendels, gouverneur-generaal in de Oost.
- 1808. Overstrooming in Zeeland. Het volgende jaar in Zuid-Holland en Gelderland.
- 1809. Nieuw Wetboek. (Code Napoléon.) De Engelschen bombardeeren Vlissingen en veroveren Walcheren, Schouwen en Duiveland.
- 1810. Ons land bij Frankrijk ingelijfd. Le Brun, gouverneur.
- 1811. Daendels uit O. I. teruggeroepen. Java aan de Engelschen.
- 1812. Napoleons tocht naar Rusland. (15.000 Nederlanders in zijn leger)
- 1813. Slag bij Leipzig. De Nederlanders schudden het Fransche juk af. Van Hogendorp, Van der Duyn van Maasdam. Limburg-Stirum.

VIJFDE TIJDVAK.

Van de stichting van het Koninkrijk der Nederlanden
tot op onzen tijd, 1813 — 1898.

Koningen :

Willem I. 1813 — 1840.	Willem III 1849 — 1890.
Willem II. 1840 — 1849.	Wilhelmina 1890 — heden.
1814. Napoleon naar Elba. Engeland geeft ons de meeste koloniën terug. Congres van Weenen. Vijfde Staatsregeling.
1815. Vereeniging van België met Nederland onder Willem I. Napoleon weder in Frankrijk. Slag bij Waterloo. Zesde Staatsregeling.
1816. De Engelschen geven ons Java terug. Algiers bedwongen door Exmouth en Van der Capellen.
1825. Opstand op Java. De Kock. Van Geen.
1830. De Kock eindigt den oorlog op Java. Opstand in België. Conferentie te Londen. Scheiding van Nederland en België. Bombardement van Antwerpen. Chassé. Koopman.
1831. Dood van Van Speyk. Tiendaagsche veldtocht van den prins van Oranje.
1832. De Franschen bemachtigen de citadel van Antwerpen. Chassé. Koopman verbrandt de vloot.
1839. Vrede met België te Londen.
1840. Zevende Staatsregeling. Willem I doet afstand. (In 1843 sterft hij te Berlijn.) Willem II, Koning.
1844. Minister Van Hall brengt eene geldleening van 127 millioen gulden tot stand.

- 1848. Achtste Staatsregeling.
- 1849. Dood van Willem II. Willem III. Bali onderworpen. Michiels. Van Swieten.
- 1852. Droogmaking van het Haarlemmermeer voltooid.
- 1853. Herstelling der Bisschoppelijke Hiërarchie in Nederland. Eén Aartsbisdom en vier Bisdommen.
- 1857. Nieuwe wet op het Lager Onderwijs. Van Rappard.
- 1859. Afschaffing der slavernij in Oost-Indië. (In 1862 ook in de West).
- 1861. Vreeselijke overstroming in het Maas-Waalsche en in de Meierij.
- 1863. Het Middelbaar Onderwijs geregeld. Thorbecke.
- 1866. Luxemburg van den Duitschen bond gescheiden.
- 1871. De brug over het Hollandsch Diep voltooid.
- 1872. Onze bezittingen in Opper-Guinea aan Engeland afgestaan.
- 1873. Begin van den oorlog met Atjeh. Köhler.
- 1874. Nieuwe expeditie onder Van Swieten. Hij bemachtigt den Kraton.
- 1876. Wet op het Hooger Onderwijs. Heemskerk.
- 1878. Nieuwe wet op het Lager Onderwijs. Kappeyne.
- 1887. Herziening der grondwet van 1848.
- 1889. Wijziging der wet op het Lager Onderwijs. Mackay.
- 1890. Dood van Willem III. Luxemburg van Nederland gescheiden. Wilhelmina, onder voogdij harer moeder.
- 1894. Opstand op Lombok.
- 1895. Lombok aan het Nederlandsch gezag onderworpen.
- 1898. Kroning van H. M. Wilhelmina.

Ter Drukkerij van het R. K. JONGENS-WEESHUIS: zijn de volgende werkjes over de Geschiedenis uitgegeven.

Kleine Bijbelsche Geschiedenis voor R. K. Scholen.
Oud Testament. Versierd met vele gravuren.

Dito, Nieuw Testament.

Geschiedenis van het Oude Testament ten gebruike van Katholieke scholen en huisgezinnen.

Dito, Nieuw Testament.

Geschiedenis des Vaderlands, ten dienste van Kath. Scholen.

De Jonge Nederlander, leesboek over Vaderlandsche Geschiedenis, voor de middelklas der lagere school.

Schets onzer Vaderlandsche Geschiedenis. Voor de hoogste klas der lagere scholen.

Overzicht der Vaderlandsche Geschiedenis ten gebruike van Katholieke scholen.

Beknopt overzicht en Tijdrekenkundige tafel van de voornaamste Gebeurtenissen der Algemeene Geschiedenis.

Tijdtafel onzer Vaderlandsc'he Geschiedenis, ten dienste van Scholen voor gewoon en uitgebreid Lager Onderwijs.

„DE ENGELBEWAARDER” een maanschrift voor de katholieke jeugd.
De prijs van 't abonnement is voor Nederland (franco) Gl'd. 1 20; voor België 3 fr.

